

סקירה על ערר הבקר בבית-שערים בשנת תשי"ג

מפקד העדר והתנועה בו במשך השנה

פרטים	פרות	עגלות מעל לשנה	עגלות עד שנה	ס"ה
התחלת תשי"ג (1.10.52)	320	176	146	642
סוף תשי"ג (30.9.53)	291	191	112	594
נוספו ע"י קניות מהחוץ ומהמקום גודלו עגלות מהמלטות במקום	6	2	10	18
נוספו בס"ה	6	2	119	127
היציאה: א) מכירה לגידול וחליבה	77	52	18	147
ב) שחיטה	25	—	—	25
ג) מות	—	2	1	3
ס"ה יצאו	102	54	19	175

יצאו בס"ה 175 ראש מהעדר ולעומת זה נוספו 127 ראש. העדר הוקטן. אפוא. בפעם הראשונה במשך 10 השנים האחרונות ב־48 ראש ומנה ב־1.10.53 594 ראש. הקטנת העדר נגרמה ע"י שתי סיבות עיקריות: 1) אי־יכולת החברים לספק את מנת המספוא הגס משגחי הקרקע וכמויות המים אשר לרשותם. 2) בגלל המספר הקטן של 115 עגלות (לעומת 153) שנולדו באותה השנה.

מפקד העדר והתנועה בו במשך 9 שנים

פרטים	1.10.44	1.10.45	1.10.46	1.10.47	1.10.48	1.10.49	1.10.50	1.10.51	1.10.52	1.10.53
עדר הפרות	174	180	209	228	260	260	272	318	320	291
עדר המכירות	109	122	136	142	144	144	152	181	176	191
עדר העגלות	111	98	102	118	129	129	148	143	146	112
ס"ה	394	400	447	488	533	533	572	642	642	594
במשך השנה נוספו	121	132	152	160	158	158	168	160	127	
יצאו במשך השנה	115	85	111	115	150	150	98	160	175	
ס"ה בסוף השנה	400	447	488	533	541	541	642	642	594	

הכנסות ממכירות בשנת תשי"ג

הפדיון ממכירת בקר:

במקום	—	8 פרות בסך	4.950.— ל"י
למשקים ושונים	—	121 פרות בסך	64.600.— "
במקום	—	6 עגלות בסך	739.— ל"י
למשקים	—	12 עגלות בסך	2.001.— "
נמכרו לשחיטה	—	25 פרות בסך	5.696.— "
נמכרו לשחיטה	—	עגלים בסך	2.300.— "
נמכרו לפיטום	—	עגלים בסך	9.100.— "
ס"ה פדיון ממכירת בקר	—		89.386.— ל"י

הפדיון לפני שנה היה 60421 ל"י. העליה בהכנסה באה עקב עליית המחירים הכללית ובחלקה מהענף החדש — עגלים עד גיל חצי שנה שגודלו לבשר.

רכישת בקר.

נקנו השנה 18 פרות ועגלות

במקום נקנו 14 פרות ועגלות בסך — 5745 ל"י
מהחוץ נקנו 4 עגלות בסך — 545 "
ס"ה — 6290 ל"י

היציאה

סיבות היציאה	פרות	עגלות ומבכירות	ס"ה
מכירה לחליבה וגידול	77	70	147
גוף זר	3	1	4
מחלת עטין	4	—	4
עקרות	8	—	8
הרעלה	2	1	3
התנפחות	4	1	5
הפלה	2	—	2
זקנה	1	—	1
סלקציה	1	—	1
	102	73	175

גם השנה לא פקדה שום מחלה מדבקת את עדרנו. למרות המצב הגופני הירוד של הרבה פרות, משיביע רצון מצב הבריאות הכללי.
בשתי הבדיקות האחרונות לשחפת יצא כל העדר נקי ויש להתברך בהישג זה. החיסון ב„זן 19" נגד הפלה מדבקת מבוצע כסדר ע"י הממשלה.

ההמלטות

במשך השנה המליטו 193 פרות ו־75 מבכירות. נולדו 153 עגלים ו־115 עגלות.

ההמלטות לפי פרים ולפי המין

הפר	עגלים	עגלות	ס"ה
אילן	11	7	18
עודד	55	39	94
טרומן	7	6	13
פסח	64	57	121
ברק	12	3	15
שפיר	3	2	5
שונים	1	1	2
ס"ה	153	115	268

גיל הפרות		
הגיל (בשנים)	מספר הפרות	הערות
3—2	37	הגיל הממוצע של הפרות
4—3	73	החולבות ב־1.10.53 עלה
5—4	58	ל־5 שנים לעומת 4¾
6—5	43	שנים מלפני שנה. הסיבה
7—6	24	לכך — מספר מועט של המבכירות
8—7	23	שנכנסו השנה לעדר החולבות.
9—8	13	
10—9	14	
13—10	6	
סה	291	

השוואת התנובה בשנים תשי"ד—תשי"ג									
פרטים	תשי"ד	תשי"ה	תשי"ו	תשי"ז	תשי"ח	תשי"ט	תשי"א	תשי"ב	תשי"ג
מספר הפרות שנחלבו במשך השנה בממוצע	165	176	194	210	234	256	256	314	298
תנובה ממוצעת ליום לכל פרה ק"ג	9.7	10.6	11.6	11.1	11.9	11.8	11.3	11.0	9.3
תנובה ממוצעת ליום של העדר כולו ק"ג	—	1869	2236	2338	2772	3012	2834	3477	2776
תנובה ממוצעת שנתית לכל פרה בעדר ק"ג	3550	3869	4234	4052	4355	4307	4052	4015	3402
אחוז השומן הממוצע	3.38	3.57	3.50	3.48	3.57	3.59	3.61	3.71	3.77

השנה חלה ירידה של 613 ק"ג חלב בממוצע לפרה בעדר. זוהי התנובה הנמוכה ביותר במשך 10 שנים, מאז קיום ספו העדר במקום; מתברר שהתביעות של ועדת הרפת להגיע לאיזון מתאים בין גודל העדר ובין כמויות המים ושטחי הקרקע המיועדים לענף היו מוצדקות. למרות שהקטנו השנה את העדר ב־48 ראש, לא יכולנו להגיע להספקה סדירה ומספקת של האוכל הגס ויחד עם הקטנת המנה של אוכל מרוכז וירידת טיבו הגענו לתוצאות הרעות האלה. נקווה שהדבר ישמש לנו אזהרה ויעורר אותנו למאמץ מוגבר, והמצב בעתיד יתוקן. הדרכים לתיקון הן: שיכון משופר (ביחוד לעגלות), השבחת השחת, הרחבת שטחי סלק המספוא בעונת החורף והפניית כל כמויות המים לגידולי המספוא לרפת בעונת הקיץ. נעשים כל המאמצים מצד ועדת הרפת להכנסת התחמיצים לתפריט הבקר. זרענו שטח קרקע מיוחד למטרה זו.

עדרנו הוא טוב מבחינת התורשה והטיפוח. המשבר הנוכחי נגרם בעיקר ע"י חוסר מזון. בתנאים מסוימים נוכל לתקן את הספקת המזון הגס ולהחזיר לעדר את תפארתו. את אחוז השומן הממוצע של העדר אנחנו מצליחים להעלות בהתמדה הודות לבחירת הפרים המתאימים.

התנובה הכללית של עדרנו היתה 1.043.68 ק"ג חלב בשנת תשי"ג, לעומת 1.271.094 ק"ג חלב אשתקד.

רשימת הפרות שהניבו בשנת תשי"ג מעל 5000 ק"ג חלב

מספר סידורי	שם הפרה	בעל הפרה	גיל שנים	גזע (דור ההכלאה)	חלב ק"ג	שומן ק"ג	שומן %	ימי חליבה
1.	יבולה	יבלון	10	4	7343	290.43	4.0	365
2.	גילה	בומפלק	7	5	6380	208.04	3.3	320
3.	חמודה	רויניק	5	5	6068	233.07	3.8	290
4.	חרות	וינברג	8	3	5754	214.92	3.7	277
5.	רומא	וינברג	9	4	5724	210.32	3.7	365
6.	תמורה	דודון	7	5	5544	203.70	3.7	345
7.	יפה	שמואלי	8	5	5411	207.25	3.8	329
8.	אוגוסטה	גבאי	7	5	5398	212.02	4.0	304
9.	נגבה	אילי	5	4	5395	182.19	3.4	342
10.	שחורה	חומש	7	3	5381	202.94	3.8	355
11.	שמחה	שורש	4	5	5324	199.17	3.7	278
12.	חמדה	וינברג	4	4	5287	207.19	4.0	289
13.	גלילה	גרינברג	7	4	5160	186.51	3.6	365
14.	לומז'ה	פרלדיק	9	4	5150	165.87	3.2	270
15.	יוליה	גרינברג	6	4	5129	171.34	3.3	237
16.	חגית	עפרוני	9	3	5099	175.96	3.5	283
17.	גלילה	אילי	6	5	5024	183.26	3.8	303

מכון הפריס ומצב ההתעברות בשנת תשי"ג

במשך השנה היו 1113 הזרעות. כתוצאה מהן התעברו 444 פרות ומבכירות, כלומר 40% בממוצע, או 2.5 הזרעות להריון.
במקרים שיש קשיים בהתעברות, הרי הסיבה היא במצב הגופני הירוד של הפרות ובפיגור הרב בהתפתחות הדור הצעיר.
קיבלנו את הפר פלד מאגודת „און” בהשאלה למשך שנתים. נוסף לכך מפעילים שני פרים הולנדיים גזעיים ופר מעורב בתור פר עזר.
ההוצאות להזרעת פרה עד להריון היו 6 ל"י.

רוכז ונרשם ע"י גרשון וולף

כנהל ספר העדר במושב בית-שערים

ינואר 1954